

แบบตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

รอบที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักงานศึกษาธิการภาค 17

นโยบายลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

ผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

10.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

สถานการณ์โดยสรุปในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 17 พบว่าหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาทุกสังกัด ดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด โดยดำเนินการตามจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียนให้มีรายได้ระหว่างเรียนผ่านหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงอุดมศึกษา หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทวิศึกษา และทวิภาคีโดยมีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ร่วมกับผู้ประกอบการภาคเอกชนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพผู้มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วสถานประกอบการรองรับการมีงานทำของผู้เรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ มีการเพิ่มทักษะความเป็นผู้นำให้ผู้เรียนและมีการจัดอบรมเพิ่มทักษะให้กับผู้เรียนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ และความเข้าใจในตัวเองให้สามารถเลือกเรียนและเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม

10.2 ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ ผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

1) การพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษา เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

สถานการณ์โดยสรุปในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 17 พบว่าหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาทุกสังกัด ได้ดำเนินกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษา เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ได้แก่ โครงการออมสินอาชีวะสร้างอาชีพสู่ชุมชนและดำเนินโครงการ 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน, โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยมี 3 กิจกรรม คือ 1) การศึกษาอาชีพ 1 อำเภอ 1 อาชีพ 2) การศึกษาแบบพัฒนาอาชีพระยะสั้น กลุ่มสนใจ ไม่เกิน 30 ชั่วโมง และ 3) การศึกษาแบบชั้นเรียนวิชาชีพ 31 ชั่วโมงขึ้นไป, ผลิตภัณฑ์ 1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 ผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋จากผ้าใส่ปลาไหล การเพาะเห็ดนางฟ้า ร้านกาแฟ การพิมพ์ภาพจากใบไม้ (Eco print) ซึ่งมีการจำหน่ายใน OBEC Mall ของ สพฐ., กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ เช่น กิจกรรม Open House กิจกรรมตลาดนัดพอเพียง กิจกรรมถนนคนเดิน การทำขนมจีนหล่มเก่า การทำกาแฟ BWIT COFFEE การทำทับทิม

กรอบ การทำมะขามหวานพันธุ์ดี TO BE วังโป่ง การทำขนมปังอบ เป็นต้น รวมทั้งมีการจัดโครงการบ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงการวางแผนเป็นผู้ประกอบการตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยการออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสถานประกอบการ ที่ตรงสายการเรียนกับนักเรียน นักศึกษา และจัดให้มีการอบรมอาชีพเสริมในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ผู้เรียนและประชาชนทั่วไป เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างแอร์ การค้าขายการเกษตร ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยผู้เรียนและประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือนและอาจสร้างเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้

2) การแสวงหาเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทวิภาคี เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพที่ต้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาทุกสังกัด ในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 17 มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานประกอบการ สืบสวนความคิดเห็นของสถานประกอบการ เพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการผู้เรียน จัดทำแผนฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงจากการฝึกงาน และมีการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุง โดยมีเครือข่าย และสถานประกอบการ ที่ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกับวิทยาลัย เพื่อรองรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา เช่น Delilah เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทวิภาคีที่ครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษา ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสำนักงานอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ ร่วมกันขับเคลื่อนโครงการจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทวิศึกษา และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เช่น หลักสูตรวิชาตากแต่งสถานที่, หลักสูตรวิชาดนตรี, หลักสูตรวิชาเครื่องยนต์เล็กแก๊สโซลีน, หลักสูตรวิชาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน, หลักสูตรวิชางานเชื่อมโลหะเบื้องต้น, หลักสูตรวิชาขนมไทยยอดนิยม, หลักสูตรไฟฟ้า, หลักสูตรวิชาการบินโปรยทาน, แผนกวิชาช่างยนต์สาขา งานจักรยานยนต์และเครื่องยนต์เล็กอเนกประสงค์ สาขาวิชาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล และสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ เป็นต้น เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา ได้เข้าร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ สถานประกอบการ รวมถึงสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการจัดให้มีการเชื่อมโยงหลักสูตรของสายอาชีวศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมศักยภาพแก่ผู้เรียน (Up skill) หรือเพิ่มพูนทักษะใหม่ (Reskill) โดยได้รับการรับรองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และผู้เรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตรตามสมรรถนะอาชีพ เพื่อนำไปใช้ประกอบการสมัครงานและการขอขึ้นเงินเดือนและการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้เรียนอาจเป็นผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือนอกกระบวนการศึกษาก็ได้

10.3 ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. หลักสูตรไม่ตรงตามต้องการ	1. สอบถามความต้องการของ ผู้เรียน	1. หลักสูตรที่สามารถตอบโจทย์ ตลาดแรงงาน

2. มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนในบางสาขาวิชา	1. จัดอบรมครูฝึกในสถานประกอบการ 2. สถานศึกษาประสานงานกับสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางร่วมกัน	1. มีครูฝึกในสถานประกอบการเพิ่มขึ้น 2. มีแนวทางการกำหนดอัตรากำลัง ของบุคลากร และการพัฒนาบุคลากร
3. งบประมาณไม่เพียงพอ	1. ขอรับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ	1. มีการบริหารจัดการ/ มีทรัพยากรเพิ่มขึ้น 2. ได้รับงบประมาณในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ
4. นักเรียนลาออก/ขาดเรียนต่อเนื่อง	1. ประสานกับสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อกำหนดมาตรการกำกับ ดูแล ติดตามนักเรียน	1. มีแนวทางการกำกับดูแลติดตามนักเรียน

10.4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- มีการสร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการเพื่อเชื่อมโยงกับตลาดแรงงาน มีการสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรสำหรับการดำเนินงาน ออกแบบและบูรณาการหลักสูตรทั้งทฤษฎีและปฏิบัติอย่างสมดุล

- ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เสริมทักษะทางด้านความรู้และประสบการณ์ทำงาน

- ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการ

- นักเรียนนักศึกษา มีความรู้และทักษะในการสร้างอาชีพในการเป็นผู้ประกอบการ

- การเชื่อมั่นในการปฏิบัติการได้จริงของนักเรียน นักศึกษา การบ่มเพาะที่มีคุณภาพการมีความพร้อมที่จะเป็นผู้สร้างรายได้ให้กับตนเองได้อย่างแท้จริง

10.5 ข้อเสนอแนะ

- ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครู และครูพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน

- ควรมีการสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้เรียนและชุมชน และมาตรฐานของการจัดการศึกษาให้มีความเชื่อมั่นในการเข้าเรียนสายอาชีพและการฝึกอบรม ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ

- ควรมีการปลูกฝัง บ่มเพาะในเรื่องของความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนได้ในปริมาณที่เหมาะสมกับจำนวนของผู้เรียนในสถานศึกษานั้น ๆ

- ควรจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในศูนย์การเรียนรู้ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพิ่มเพื่อรองรับการส่งเสริมการเรียนรู้การประกอบธุรกิจให้กับนักเรียนนักศึกษาอย่างทั่วถึง

10.6 รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

- 1) ระบบ DVE-DATA
- 2) ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
- 3) นวัตกรรมการเปิดช่องทางการจำหน่ายผ่านเว็บเพจของธุรกิจ เปิดโลกการสั่งซื้อและจ่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อขยายธุรกิจที่มีหลากหลายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น